

Příklad č. 1

Společnost Alfa, s. r. o. má dvě jednatelky – Svatavu Novákovou a Venuši Bláhovou. Dle společenské smlouvy i zápisu v obchodním rejstříku může každá jednatelka zastupovat společnost Alfa, s. r. o. ve všech věcech samostatně. V průběhu posledních dvou let se jednatelka Bláhová dopouštěla jednání, která společnost významně poškozovala. Například za Alfa, s. r. o. uzavřela smlouvu o úvěru na vysoký úrok s tím, že získané prostředky obratem bezúplatně zapůjčila společnosti, kterou ovládá její manžel. Dále z majetku Alfa, s. r. o. postupně nevýhodně vyvedla (ve prospěch svých příbuzných) několik nemovitostí, které společnost potřebuje pro své podnikání. Když se o všem dozvěděla jednatelka Nováková, okamžitě svolala valnou hromadu společnosti a navrhla jí odvolat jednatelku Bláhovou z funkce. Valná hromada se sešla v říjnu 2018, jednatelku Bláhovou však neodvolala (odvolání svými hlasy zablokoval společník, který jednatelku Bláhovou ve všem podporuje). Jednatelka Nováková se s tím nehodlá smířit. Za společnost Alfa, s. r. o. se obrátila na soud s návrhem, aby „soud svým rozhodnutím jednatelku Bláhovou odstavil z funkce“. V návrhu podrobně vylíčila všechna pochybení jednatelky Bláhové a označila důkazy o nich i o výši způsobené škody. Jednatelka Bláhová namítá, že soud nemá co zasahovat do vnitřních poměrů společnosti.

Posuďte, zda soud může o návrhu společnosti Alfa, s. r. o. rozhodnout a, pokud ano, jaký bude obsah jeho rozhodnutí (vytýkané skutky mějte za prokázané, i to, že společnost významně poškodily). Své závěry právně odůvodněte.

Příklad č. 2

Společnost Beta, a. s. v roce 2018 obměňovala flotilu osobních automobilů, které používá ke svému podnikání, a zbavovala se těch, s nimiž podnikala dosud. O jeden projevila zájem obecně prospěšná společnost Podzim života, o. p. s., která nezištně pečuje o místní seniory. Beta, a. s. jí nabídla zajímavou cenu (zhruba o pětinu nižší, než za kterou mohla vůz prodat na trhu). Výměnou za to Podzim života, o. p. s. ochotně podepsala písemné ujednání o tom, že vozidlo kupuje „jak stojí a leží“ a nebude vytýkat ani uplatňovat žádné vady, které by se na něm případně vyskytly či projevily. Již vzhledem k příznivé ceně se jí takové řešení zdálo přijatelné. Po měsíci se nicméně na vozidle projevila vada, kterou vůz trpěl již v době převodu, která přesahovala rámec obvyklého opotřebení, nebyla dříve zjistitelná a hodnotu vozu snižovala zhruba o 25 % (tyto skutečnosti mějte za prokázané). Podzim života, o. p. s. vadu okamžitě vytkla společnosti Beta, a. s. a uplatnila práva z vadného plnění. Namítá, že jako nepodnikatel, tedy spotřebitel, požívá zvláštní právní ochrany. Jelikož v tomto postavení nebyla schopna posoudit význam ujednání, jež podepsala, není z něj možné vycházet.

a) Posuďte platnost ujednání o tom, že Podzim života, o. p. s. nebude uplatňovat práva z vad kupovaného vozu.

b) Vypořádejte se s argumentací Podzim života, o. p. s., že jako nepodnikatel, tedy spotřebitel, požívá zvláštní právní ochrany.

Své závěry právně odůvodněte.

Příklad č. 3

Společnost Gama, s. r. o. má tři společníky – pana Nového, Smutného a Škorpila. Podíly všech společníků jsou základní a stejně velké; společenská smlouva neurčuje nic o jejich převodu ani o rozhodování valné hromady. Pan Škorpil by svůj podíl rád převedl na čínského investora. Pan Nový s tím nesouhlasí, na zasedání valné hromady společnosti konaném dne 17. října 2018 a svolaném k projednání převodu, proto hlasoval proti tomu, aby směl pan Škorpil podíl převést. Pro hlasoval jen pan Škorpil. Panu Smutnému bylo jedno, zda pan Škorpil podíl převede; na zasedání valné hromady nepřišel. Pan Škorpil se jej tedy v následujících dnech pokusil získat na svou stranu. To se

mu povedlo. Dne 31. října 2018 doručil pan Smutný společnosti Gama, s. r. o. dopis, ve kterém výslovně vyjadřuje svůj souhlas s tím, aby pan Škorpil podíl převedl na čínského investora. Hned příští den pan Škorpil s tímto investorem uzavřel smlouvu o převodu svého podílu se všemi předepsanými obsahovými a formálními náležitostmi a jedno její vyhotovení bezprostředně poté doručil do sídla společnosti Gama, s. r. o. a předal jejímu jednateli.

Posud'te, zda se čínský investor stal společníkem společnosti Gama, s. r. o. Své závěry právně odůvodněte.

Příklad č. 4

Společnost ALFA, s. r. o., má dva jednatele – Jana Nováka a Jaroslava Novotnou. Způsob jejich jednání za společnost společenská smlouva neurčovala. Na jednání dne 25. února, jehož se účastnili oba jednatele, nicméně valná hromada řádně rozhodla o změně společenské smlouvy tak, že za společnost musejí jednat ve všech věcech vždy oba jednatele společně. Společenská smlouva společnosti určuje, že rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy spadá do působnosti valné hromady. Do obchodního rejstříku byla změna ve způsobu zastupování společnosti zapsána 5. března a ve stejný den došlo i k jejímu zveřejnění. Dne 4. března Jan Novák podepsal smlouvu, kterou se za společnost ALFA, s. r. o., zavázal dodat podnikateli Tomáši Volnému zboží za cenu přesahující 1 mil. Kč. Jaroslava Novotná s tím nesouhlasí, smlouvu odmítá (při)podepsat i plnit. Namítá, že pro společnost není výhodná.

a) Posud'te, zda byl Jan Novák oprávněn smlouvu za společnost uzavřít?

b) Zavazuje smlouva společnost, popř. za jakých předpokladů?

Své závěry právně odůvodněte.

Příklad č. 5

Jan Ambrož, který přestal podnikat, přenechal platnou smlouvou o pachtu obchodního závodu svůj závod k dočasnému užívání a požívání společnosti Beta, s. r. o. Smlouva byla uzavřena 25. února a údaj, že smlouva o pachtu závodu byla uložena do sbírky listin, byl zveřejněn dne 1. května. Pan Ambrož uzavřel dne 2. března kupní smlouvu s CV, a. s., o dodání určitého zboží a ve smlouvě se zavázal zaplatit jako kupní cenu 57 tis. Kč do 15 dnů po dodání zboží. Společnost CV, a. s., zboží řádně a včas dodala a požaduje, aby pan Ambrož zaplatil kupní cenu. Ten zaplacení odmítá a odkazuje CV, a. s., na společnost Beta, s. r. o., jako pachtýře, jenž provozuje závod, pro který bylo zboží určeno. Beta, s. r. o., zaplacení rovněž odmítá s odůvodněním, že smlouvu z 2. března neuzavřela a že požadovanou částku má podle této smlouvy zaplatit pan Ambrož.

a) Na kom může CV, a. s., úspěšně požadovat zaplacení kupní ceny za zboží dodané na základě smlouvy z 2. března, popř. za jakých podmínek?

b) Posud'te možnost CV, a. s., úspěšně požadovat zaplacení kupní ceny za dodané zboží, jestliže smlouva o jeho dodání byla s panem Ambrožem platně uzavřena po 1. květnu.

Své závěry právně odůvodněte.

Podle studijních předpisů má student právo nahlédnout do své klauzurní práce nejpozději do 14 dnů od zpřístupnění jejího výsledku a konzultovat řešení své písemné práce a její hodnocení s učitelem, který tuto práci hodnotil. Tento učitel může provést změnu hodnocení písemné práce (čl. 24 Pravidel pro organizaci studia na PF UK). Pokud se student domnívá, že při opravování došlo ke zřejmé chybě, posoudí jeho klauzurní práci společně nejméně dva učitelé katedry. Vedoucí katedry není dalším přezkumným místem.

Příklad č. 1

Na základě § 65 odst. 1 z. o. k. může soud rozhodnout o vyloučení (diskvalifikaci) člena statutárního orgánu (tedy o tom, že dotčený člen nesmí po dobu tří let od právní moci rozhodnutí vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace nebo být osobou v obdobném postavení), vyjde-li najevo, že tento člen v posledních třech letech opakovaně a závažně porušoval péči řádného hospodáře. Součástí této péče (§ 159 odst. 1 obč. zák.) nepochybně je povinnost zabránit tomu, aby byl majetek obchodní korporace k újmě korporace vyváděn pod cenou ve prospěch osob spřízněných s členem statutárního orgánu.

V pravomoci soudu rozhodnout o vyloučení se promítá veřejný zájem na tom, aby funkci členů statutárních orgánů obchodních korporací nevykonávaly (alespoň po určitou dobu) osoby, které kvalifikovaným způsobem (předvídaným ustanoveními § 64, resp. 65 z. o. k., tedy opakovaně a závažně) porušily povinnosti s touto funkcí spojené. Tato ochrana se prosazuje případně i proti vůli dotčených obchodních korporací (společností) a jejich členů (společníků). Tomu odpovídá konstrukce, dle níž soud může (a při splnění zákonných podmínek i musí) takové řízení zahájit i bez návrhu a výjimku z vyloučení může udělit opět jen soud (§ 67 z. o. k.).

Návrh na zahájení řízení o vyloučení dle § 65 odst. 1 in fine ve spojení s § 63 odst. 3 z. o. k. může podat každý, kdo na něm má důležitý zájem. Tím se rozumí nejen zájem právní, nýbrž také ekonomický, morální či společenský. Právní mocí rozhodnutí o vyloučení by Venuši Bláhové zanikla funkce jednatelky ve společnosti Alfa, s. r. o. (§ 66 odst. 1 z. o. k.). **Společnost Alfa, s. r. o. tudíž nepochybně má důležitý zájem na tom, aby soud vydal rozhodnutí o vyloučení jednatelky Bláhové, která opakovaným a závažným porušením péče řádného hospodáře v posledních dvou letech před podáním návrhu společnost významně poškozovala.** Takový zájem by ostatně osvědčila i jednatelka Nováková, kdyby návrh podala nikoliv za společnost, nýbrž vlastním jménem, jakož i (zpravidla) kterýkoliv ze společníků této společnosti.

Soud by se tedy návrhem společnosti Alfa, s. r. o. (podaným za tuto společnost jednatelkou Novákovou) měl zabývat a v řízení zahájeném na jeho základě jednatelku Bláhovou na tři roky od právní moci svého rozhodnutí vyloučit z funkce člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace či osoby v obdobném postavení. Právní mocí takového rozhodnutí Venuši Bláhové zanikne funkce jednatelky společnosti Alfa, s. r. o.

Příklad č. 2

Ad a)

V posuzovaném případě prodávající akciová společnost Beta, a. s., tedy podnikatel, prodávala vůz při svém podnikání, zatímco kupující obecně prospěšná společnost Podzim života, o. p. s. postavení podnikatele neměla, tím méně se koupě týkala její podnikatelské činnosti. Na smlouvu, kterou strany uzavřely, je tudíž nezbytné použít kromě obecných zákonných ustanovení o kupní smlouvě také **zvláštní pravidla zakotvená v § 2158 až § 2174 obč. zák. o prodeji zboží v obchodě.**

Obecně není vyloučeno, aby se prodávající a kupující smluvně odchýlili od zákonné úpravy odpovědnosti za vady, včetně toho, aby se kupující předem vzdal práv z této odpovědnosti (dodržel písemnou formu takového ujednání – § 1916 odst. 2 obč. zák.). Pro prodej zboží v obchodě nicméně zákon stanoví zvláštní pravidlo. **Dle § 2174 obč. zák., ujednávají-li strany před tím, než kupující může uplatnit právo z vady věci, že se jeho práva omezí nebo že zanikají, nepřihlíží**

se k tomu. Bez ohledu na okolnosti, za nichž strany smlouvu uzavřely, tak nedošlo k vyloučení práv z odpovědnosti za vady, která stanoví zákon (viz zvláště § 2169 obč. zák.), a obecně prospěšná společnost Podzim života, o. p. s., tato práva může uplatnit.

Nad rámec požadovaného řešení dodáváme, že formulace, podle níž prodávající vůz převádí „jak stojí a leží“, by sama o sobě nemusela postačovat k vyloučení práv z odpovědnosti za vady, i kdyby se nejednalo o prodej zboží v obchodě. Uvedenou doložku zákon vyhrazuje pro případy, ve kterých prodávající takto vymezuje předmět koupě, tedy věc přenechává „úhrnkem“ (§ 1918 obč. zák.). Nelze ji tudíž aplikovat na předměty, které smlouva vymezuje individuálně. Viz k tomu i závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2012, sp. zn. 33 Cdo 1430/2010.

Ad b)

Argument obecně prospěšné společnosti Podzim života, o. p. s., že požívá zvláštní ochrany jako spotřebitel, správný není. V souladu s § 419 obč. zák. se tomuto postavení nikdy netěší osoba právnická; **spotřebitelem může být jen člověk.** V posuzovaném případě tudíž není možné závěr o neplatnosti ujednání o vzdání se práv z odpovědnosti za vady předem opřít o § 1814 písm. a) obč. zák. Právnická osoba sice může požívat ochrany coby slabší strana a v posuzovaném případě jí i **svědčí domněnka slabší strany** (§ 433 odst. 2 obč. zák.). Skutkové okolnosti popsané v zadání (přijetí klauzule o vyloučení práv z odpovědnosti za vady „výměnou“ za výhodnější cenu) nicméně **neumožňují závěr o zneužití hospodářského postavení podnikatele k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran** ve smyslu § 433 odst. 1 obč. zák.

Příklad č. 3

Neurčí-li společenská smlouva jinak, může společník převést podíl na osobu, která není společníkem, **jen se souhlasem valné hromady. Bez tohoto souhlasu nemůže smlouva o převodu podílu nabýt účinnosti** (§ 208 odst. 1 z. o. k.).

Neplatí-li jinak ze společenské smlouvy, je valná hromada schopna se usnášet, jsou-li přítomni společníci, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů (§ 169 odst. 1 z. o. k.), a **valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků** (§ 170 z. o. k.). **To se týká i rozhodování o udělení souhlasu s převodem podílu.**

Není-li ve společenské smlouvě určeno něco jiného, může společník nepřítomný na jednání valné hromady své hlasovací právo vykonat dodatečně (§ 174 odst. 1 z. o. k.). Hlasuje-li tímto postupem, hledí se na něj, jako by byl přítomen při projednávání záležitosti na zasedání valné hromady (§ 174 odst. 2 z. o. k.). **Zákonným předpokladem pro úspěšný výkon práva dodatečně hlasovat nicméně je, že tak společník učiní písemně nejpozději do sedmi dnů ode dne konání valné hromady** (§ 174 odst. 1 z. o. k.).

Zasedání valné hromady společnosti Gama, s. r. o. konané dne 17. října 2018 bylo usnášeníschopné, neboť se jej účastnili společníci disponující dohromady dvěma třetinami všech hlasů ve společnosti. Usnesení o udělení souhlasu s převodem podílu společníka Škorpila však na zasedání nebylo přijato, když pro ně nehlasovala potřebná většina přítomných hlasů (nastala rovnost hlasů; polovina přítomných hlasů byla pro, polovina proti). **Dodatečný výkon hlasovacího práva společníka Smutného na tom nemohl nic změnit, když jeho hlasy byly společnosti doručeny opožděně, více než sedm dnů po konání zasedání, kdy se tak nejpozději mělo stát.** K takto doručeným hlasům společnost nemohla přihlédnout.

Jelikož valná hromada neudělila souhlas s převodem podílu společníka Škorpila, nemohla smlouva o takovém převodu nabýt účinnosti. **Čínský investor se tudíž společníkem společnosti Gama, s. r. o. nestal; zůstal jím společník Škorpil.**

Příklad č. 4

Ad a)

Neurčuje-li společenská smlouva nic ohledně způsobu jednání více jednatelů za společnost, je v souladu s ustanovením § 164 odst. 2 obč. zák. oprávněn společnost zastupovat každý jednatel samostatně. Tento způsob zastupování se tedy ve společnosti ALFA, s. r. o., uplatňoval před tím, než jej valná hromada změnila. Z žádného ustanovení občanského zákoníku, zákona o obchodních korporacích ani rejstříkového zákona přitom nevyplývá, že změna společenské smlouvy, která se týká způsobu jednání za společnost, nabývá účinnosti teprve zápisem do obchodního rejstříku. Z ustanovení § 45 odst. 4 z. o. k. se naopak podává, že rozhodnutí orgánu obchodní korporace působí vůči obchodní korporaci okamžikem přijetí. **Nově stanovený způsob společného zastupování obou jednatelů se tak ve společnosti ALFA, s. r. o., prosadil od okamžiku, kdy o něm valná hromada rozhodla, tedy od 25. února. Dne 4. března tudíž Jan Novák již nebyl oprávněn za společnost samostatně jednat;** způsob zastupování společnosti, účinný v době uzavření předmětné smlouvy, nebyl dodržen.

Ad b)

Jiná věc je, že v tento den údaj o novém způsobu jednání za společnost dosud nebyl zapsán do obchodního rejstříku, tím méně zveřejněn. **Proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis v obchodním rejstříku, přitom dle ustanovení § 8 odst. 1 zák. o veř. rejstřících nemůže ten, jehož se takový zápis týká, namítat, že zápis neodpovídá skutečnosti.** Za předpokladu, že Tomáš Volný jednal v důvěře v zápis původního způsobu jednání za společnost do obchodního rejstříku, tak společnost ALFA, s. r. o., nemůže namítat, že tento zápis dne 4. března již neodpovídal skutečnosti. **Samostatným zastupováním svého jednatele v tento den tak ALFA, s. r. o., bude vázána, ledaže by prokázala, že Tomáš Volný věděl o tom, že Jan Novák v době uzavírání smlouvy již nebyl oprávněn za společnost jednat samostatně.** Okolnost, že smlouva byla pro společnost nevýhodná (jak tvrdí druhá jednatelka), na tomto závěru nemůže ničeho změnit.

(Příklad č. 1, oddíl IV., str. 41, z učebnice Sbírka příkladů z obchodního práva, Černá, S. a kolektiv, Praha: WoltersKluwer, 5. vydání, 2018.)

Příklad č. 5

Ad a)

Podle ustanovení § 2352 odst. 1 obč. zák., které má kogentní povahu, se pachtýř stává věřitelem pohledávek a dlužníkem dluhů, které s provozem závodu souvisí. Pokud bylo zboží určeno pro pronajímaný závod, je **nutné považovat povinnost zaplatit kupní cenu podle smlouvy z 25. února za dluh náležející k závodu. K přechodu tohoto dluhu z pana Ambrože na společnost Beta, s. r. o., došlo dnem 1. května, kdy pachtýř podle § 2350 odst. 1 obč. zák. nabyl právo k závodu.** Povinným k zaplacení částky 57 tis. Kč se tudíž stala Beta, s. r. o. Ze zadání nevyplývá, že by Beta, s. r. o., namítala, že o existenci dluhu nevěděla či ji nemohla rozumně předpokládat (§ 2352 odst. 1 obč. zák.). Protože jde o dluh, který vznikl před nabytím práva k závodu (před 1. květnem), **ručí za jeho splnění pan Ambrož jako propachtovatel,** neboť z ustanovení § 2352 odst. 1 in fine obč. zák. vyplývá, že neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu pachtýřem, ručí propachtovatel za jeho splnění. Ani udělení takového souhlasu věřitele ze zadání nevyplývá. CV, a. s., tudíž může zaplacení dlužné kupní ceny úspěšně požadovat především od pachtýře Beta, s. r. o., na kterého dluh přešel. Kromě toho může zaplacení požadovat od propachtovatele pana Ambrože jako ručitele ze zákona. Vůči němu však za podmínky, že pachtýř dlužnou kupní cenu nezaplatil v přiměřené době poté, co byl k zaplacení společností CV, a. s., podle ustanovení § 2021 odst. 1 obč. zák. písemně vyzván.

Ad b)

Odlišná je situace v případě, že smlouvu o dodání zboží propachtovatel Ambrož uzavřel až po 1. květnu, kdy právo k závodu nabyt pachtýř. Povinnost propachtovatele Ambrože zaplatit kupní cenu podle jím uzavřené smlouvy nepřechází ze zákona na pachtýře. Obchodní závod v této době již provozoval pachtýř. Lze mít proto za to, že **povinnost zaplatit uvedenou kupní cenu nelze považovat za dluh náležející k propachtovanému závodu**. Povinným k úhradě kupní ceny by tudíž byl pan Ambrož.

(Příklad č. 33, oddíl XIV., str. 359, z učebnice Sbíрка příkladů z obchodního práva, Černá, S. a kolektiv, Praha: WoltersKluwer, 5. vydání, 2018.)

KLAUZURNÍ PRÁCE Z OBCHODNÍHO PRÁVA

9. listopadu 2018

Nahlížení do KLP:

Prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.	(č. dv. 210)	
		28.11.2018 od 14:00 do 15:00 hod.
		05.12.2018 od 14:00 do 15:00 hod.
JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.	(č. dv. 337)	
		26.11.2018 od 13:00 do 15:00hod.
		03.12.2018 od 13:00 do 15:00 hod.
Doc.JUDr. Petr Liška, Ph.D.,LL.M.	(č. dv. 230)	
		29.11.2018 od 15:30 do 17:00 hod.
		06.12.2018 od 15:30 do 17:00 hod.
Doc.JUDr. Daniel Patěk,Ph.D.	(č.dv. 212)	
		29.11.2018 od 9:00 do 11:00 hod.
		06.12.2018 od 9:00 do 11:00 hod.
JUDr. Lucie Josková, Ph.D.,LL.M.	(č.dv.230)	
		29.11.2018 od 9:30 do 11:30 hod.
		06.12.2018 od 9:30 do 11:30 hod.

JUDr. Robert Pelikán,Ph.D.	(č.dv. 230)	
	28.11.2018	od 16:00 do 18:00 hod.
	05.12.2018	od 16:00 do 18:00 hod.
JUDr. Tomáš Horáček,Ph.D.	(č.dv.333)	
	29.11.2018	od 17:00 do 18:00 hod.
	06.12.2018	od 17:00 do 18:00 hod.
JUDr. Petr Čech,PH.D.,LL.M.	(č.dv. 337)	
	28.11.2018	od 16:00 do 18:00 hod.
	05.12.2018	od 16:00 do 18:00 hod.
Mgr.Petr Tomášek	(č.dv. 211)	
	28.11.2018	od 14:00 do 16:00 hod.
	05.12.2018	od 14:00 do 16:00 hod.